

СОВЕТ
НОВОКИНЕРСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
улица Советская, д.10, с.Новый Кинер,
Арский муниципальный район, 422031
Тел., факс (84366)9-12-65, (84366)9-12-68, 9-12-60. E-mail: Nkin.Ars@tatar.ru

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЯҢА КЕНӘР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ

Совет урамы, 10 нче йорт, Яңа Кенәр
авылы, Арча муниципаль районы, 422031

**Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы
КАРАРЫ**

« 24 » октябрь 2022 ел

№ 86

**Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне
раслау хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә бештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлдәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Арча муниципаль районы Уставы нигезендә Яңа Кенәр авыл Советы карар бирде:

1. Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемә алам.

Яңа Кенәр авыл жирлеге башлыгы

Ә.Ә. Гайфуллин

Ә.Ә. Гайфуллин

Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмә

Әлеге Нигезләмә Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрән башкарганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрне билгели.

1 статья. Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы депутаты статусы (алига таба - депутат) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары, Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлеге уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра.

2 статья. Депутатның вәкаләтләре чоры

1. Депутатның вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш, яңа чакырылыш Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре чоры «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлеге Уставы белән билгеләнә.

3 статья. Депутат вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату

1. Депутатның вәкаләтләре түбәндәге очракта вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставкага китү;
- 3) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылу;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган яисә вафат дип игълан ителү;
- 5) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керү;
- 6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;
- 7) Россия Федерациясе гражданлыгы тукталу яки Россия Федерациясе

халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданының аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданлыгы тукталу, Россия Федерациясе гражданының яки, Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданының чит ил гражданлыгы (подданлыгы) булу яки яшәүгә рөхсәт яисә чит ил территориясендә гражданның даими яшәү хокукын раслый торган башка документы булу;

8) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алыну;

9) тиенле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби яисә аны алмаштыра торган хезмәткә чакырылу;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда.

2. Яңа Кенәр авыл жирлегә Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ә бу нигез Яңа Кенәр авыл жирлегә Советы сессияләре арасында барлыкка килгән очракта - мондый нигез барлыкка килгән көннән соң өч айдан да соңга калмыйча.

3. Татарстан Республикасы Президенты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килү Яңа Кенәр авыл жирлегә Советына әлегә гариза кәргән көн була.

4 статья. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат аның шәхесен һәм Яңа Кенәр авыл жирлегә Советы депутаты вәкаләтләрен раслаучы төп документка, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында аның тарафыннан файдаланыла торган күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе турындагы нигезләмә, аларның тасвирламасы Яңа Кенәр авыл жирлегә Советы карары белән раслана.

5 статья. Депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат депутат эшчәнлеген, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлегә Уставында билгеләнгән очраклардан тыш, үз депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт бурычларын үтәү белән бергә алып бара.

6 статья. Депутатның эшчәнлек формалары

1. Депутат эшчәнлегә формалары:

- а) Яңа Кенәр авыл җирлеге Советы утырышларында катнашу;
- б) Яңа Кенәр авыл җирлеге Советы комиссияләре эшендә катнашу;
- в) Яңа Кенәр авыл җирлеге Советы карарлары проектларын Яңа Кенәр авыл җирлеге Советы каравына кертү;
- г) депутат таләбсн кертү;
- д) депутат мөрәжәгатен җибәрү;
- е) дәүләт һақимияте органнарына, җирле үзидарә органнарына, иҗтимагыи берләшмәләргә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;
- ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданныр хокуклары бозуның ачыкланган очрақлары кичскмәстән кисәтү чараларын күрүнс таләп итсн мөрәжәгать итү;
- з) сайлаучылар белән эш;
- и) депутат берләшмәләре - фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;
- к) территорияль иҗтимагыи үзидарәнс оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлегә шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл җирлеге Уставында, Яңа Кенәр авыл җирлеге Советы регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка формаларда да гамәлгә ашырыла ала.

7 статья. Депутатның Яңа Кенәр авыл җирлеге Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат Яңа Кенәр авыл җирлеге Советы утырышларында шәхсән үзе катнаша.

2. Депутатка Яңа Кенәр авыл җирлеге Советының утырышлар уздыру вакыты һәм урыны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр ителә, шулай ук әлегә мәсьәләләр буенча Яңа Кенәр авыл җирлеге Советы регламенты нигезендә барлык кирәкле материалларны ала.

Яңа Кенәр авыл җирлеге Советы утырышында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта алдан ук Яңа Кенәр авыл җирлеге Советы рәисенә хәбәр итә.

3. Депутат түбәндәгеләргә хокуклы:

1) Яңа Кенәр авыл җирлеге Советында комиссияләргә һәм тиешле вазыйфаларга сайланьрга;

2) Яңа Кенәр авыл җирлеге Советында карау өчен сораулар бирергә;

3) Яңа Кенәр авыл җирлеге Советы тарафыннан төзелә торган органнар һәм Яңа Кенәр авыл җирлеге Советы тарафыннан сайлана торган (билгеләнгән, килештерелә торган) вазыйфаи затлар кандидатуралары мәсьәләләре буенча фикер әйтергә;

4) хокук чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә Яңа Кенәр авыл җирлеге Советына хокукый актлар проектларын керттергә;

5) Яңа Кенәр авыл җирлеге Советы утырышларында көн тәртибе, карау тәртибе һәм тикшерелә торган мәсьәләләрнең асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр керттергә, карарлар проектларына һәм башка актларга төзәтмәләр керттергә;

6) Яңа Кенәр авыл җирлеге Советы утырышында Яңа Кенәр авыл җирлегенең чираттан тыш хисабын яисә Яңа Кенәр авыл җирлеге Советы карамагындагы

вазыйфай зат мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы утырышларында гражданнарның, аның фикеренчә, иҗтимагый әһәмияткә ия мөрәжәгатьләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы утырышлары беркетмәләренең эчтәлеге белән танышырга.

4. Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы утырышында депутат әйткән тәкъдимнәр һәм искәртмәләр Яңа Кенәр авыл жирлеге Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья. Депутатның Яңа Кенәр авыл жирлеге Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы комиссияләренең эшендә шәхсән катнаша, ул шуларның әгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат үзе әгъза булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм киңәшмә тавышы хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 статья. Депутатның Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы һәм аның комиссияләре күрсәтмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы һәм аның комиссияләре күрсәтмәләрен үз компетенцияләре чикләрендә үтәргә тиеш.

2. Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы яисә аның комиссияләре күрсәтмәләре буенча депутат муниципаль берәмлек чикләрендә урнашкан жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары, оештыру-хокукый һәм милек формаларына карамастан, оешмалар тарафыннан Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы карарларының үтәлешен тикшерүләрдә катнаша.

3. Әлеге күрсәтмәләренең үтәлеше нәтижеләре турында депутат Яңа Кенәр авыл жирлеге Советына яисә аның комиссиясенә хәбәр итә.

10 статья. Депутат таләбе

1. Депутат депутат таләбе белән үз компетенцияләренә керә торган мәсьәләләр буенча Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы утырышларында жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфай затларына, Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы төзи яисә сайлый торган башка органнар житәкчеләренә, Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлеге территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе - депутат мөрәжәгәте, ул Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы карары буенча депутат таләбе буларак таныла. Депутат таләбе турындагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы регламентында билгеләнгән тәртиптә Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы утырышында игълан ителә.

3. Депутат таләбе жибәрелгән жирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яисә учреждение житәкчесе Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы билгеләгән көннән алып 15 көннән дә соңга калмыйча аңа язма рәвештә жавап бирергә тиеш. Жавап орган житәкчесе, вазыйфаи зат, муниципаль предприятис яисә учрежденис житәкчессе, аңа депутат таләбс жибәрелгән яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имза салынырга тиеш.

4. Таләп инициаторы таләптә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы.
Аларны карау көне турында таләп инициаторына алдан ук, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы жирле үзидарә органына, жирле үзидарә органының вазыйфаи затына, муниципаль предприятие яисә учреждение житәкчесенә Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы билгеләгән срокта депутат таләбе буенча кабул ителгән карарны үтәү турында язма жавап тапшырырга хокуклы.

11 статья. Депутат мөрәжәгәте

1. Депутат мөрәжәгәте булып үз компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча депутатның дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, оештыру-хокукий формасына бәйсез рәвештә муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан ижтимагый берләшмәләргә, депутат эшчәнлегенә бәйле мәгълүмат һәм белешмәләр алу максатыннан, язма рәвештә мөрәжәгәте санала.

2. Депутат мөрәжәгәте депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә оештыру-хокукий формасына бәйсез рәвештә ижтимагый берләшмәләрнең депутат мөрәжәгатен каравы гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәжәгатенә жавап мөрәжәгәткә жавап жибәргән вазыйфаи зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

12 статья. Депутатның сайлаучылар белән үзара хезмәттәшлеге

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучылар мөрәжәгатен карый, гражданны кабул итә, тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук аена кимендә бер тапкыр

сайлаучыларны кабул итә.

3. Депутат очрашулар вакытында алар белән, шулай ук массакуләм мәгълүмат чаралары аша сайлаучыларга үз эшчәнлеге турында хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирескләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү чараларын күрә:

алардан кергән тәкъдимнәрне, шикаятьләре карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләре дәрәс чишәргә ярдәм итә;

гражданнарны кабул итә;

жәмәгәтчәсләк фикерен өйрәнә һәм, кирәк булганда, тисшәс дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләрендә үткәрелә, исемлеген һәм бирү тәртибен Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы билгели.

Депутатның гавами чара рәвешендә сайлаучылар белән очрашулары жыельшлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

13 статья. Депутатларның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы депутаты уртак эшчәнлек өчен төзелә торган һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерә торган депутат фракциясе яисә төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрсен төзү, теркәү һәм аларның эшчәнлеге тәртибе Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы регламенты белән билгеләнә.

14 статья. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара хезмәттәшлеге

1. Депутат Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэмин итә торган тулы хокукка ия.

2. Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы депутатның сайлау округындагы эше, Яңа Кенәр авыл жирлеге Советының, аның органнарының карарлары һәм йөкләмәләре үтәләше турында хәбәрән тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәмне күрсәтәләр, жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында депутатка мәгълүмат бирәләр, муниципаль берәмлекләренең вәкиллекле органнары эшчәнлеге турында, муниципаль берәмлекләренең вәкиллекле органнары эшенең барышы турында, ижтимагый фикерне өйрәнүгә ярдәм итәләр.

15 статья. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул ителүгә хокукы

Үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча депутат Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлеге территориясендә жирле үзидарә органнары, предприятиеләр, оешмалар, муниципаль милек учреждениеләре вазыйфаи затлары тарафыннан

чираттан тыш кабул ителү хокукыннан файдалана

16 статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфай затларынан аның закон белән саклана торган яшерен эшчәнлегә белән бәйле булмаган мәсьәләләр буенча мәгълүмат алырга хокуклы.

17 статья. Депутатның бурычлары

1. Депутат түбәндәгеләргә бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, авыл жирлегә Уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә;

2) гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итәргә;

3) даими рәвештә, айга кимендә бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итәргә;

4) гражданның, оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә оешмаларның, ижтимагый берләшмәләрен, дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының мөрәжәгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга җаваплар бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елына кимендә бер тапкыр хисап тотарга;

6) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрен үтәргә;

7) «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрен, тыюларны, бурычларны үтәргә;

8) эхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) дәүләт серен һәм закон белән саклана торган башка серне сакларга, шулай ук шахси тормышка кагыла торган белешмәләрен, гражданның абруен һәм абруен, депутатның вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә аңа мәгълүм булган гражданның абруен һәм абруен абруен фаш итми торган белешмәләрен сакларга;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килә торган елның 30 апреленнән дө соңга калмыйча үзенә керемнәре, чыгымнары, мөлкәте турында һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрен, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрен гамәлдәге законнар нигезендә белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат аңа федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, авыл жирлегә уставы һәм башка муниципаль хокукый актлар белән йөкләнгән башка бурычларны үти.

18 статья. Депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләр

1. Даими нигездә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы депутат түбәндәгеләргә хокуклы түгел:

1) шәхсән яки ышанычлы затлар аша эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шөгыйльләнергә;

2) коммерциячел яисә коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия белән идарә итүдә, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан түләүсез нигездә катнашу, башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми жылышында, күчсүссз мөлкәт милекчеләрс ширкәтсндә катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешманың сайланулы органы тарафыннан, башка ижтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми жылышында катнашу, Татарстан Республикасы законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президентына алдан хәбәр итеп, түләүсез нигездә катнашу;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советы Ассоциациясендә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатъләрен түләүсез нигездә тапшыру;

г) муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатъләрен түләүсез нигездә оештыруны гамәлгә куючы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен муниципаль берәмлек исемненнән гамәлгә ашыру тәртибен яисә идарә тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә тапшыру муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр);

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижат эшчәнлегеннән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительләр яисә күзәтү советлары, чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә аларның структур бүлекчәләренә башка органнары составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләргә гамәлгә ашыручы депутат граждан административ яисә жинаять эше буенча яки административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яисә вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) буларак катнаша алмый.

19 статья. Депутат эхлагы

1. Депутат закон, эхлак һәм мораль нормаларны төгәл үтәргә тиеш:

1) Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы утырышларында билгеләнгән тәртипне һәм регламентны үтәргә;

2) башка депутатларга, вазыйфай затларга һәм депутат вәкаләтләрән үтәүгә бәйлә рәвештә мөнәсәбәтләргә керүче гражданнырға карата ихтирамсызлык һәм игътибарсызлык күрсәтмәскә;

3) депутат эшчәнлегенә бәйлә булмаган максатларда депутат вәкаләтләрән үтәүгә бәйлә рәвештә үзенә мәгълүм булган белешмәләрне, әгәр бу белешмәләр дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яисә закон белән саклана торган башка серне тәшкит итсәләр, фаш итмәскә һәм кулланмаска;

4) жирле үзидарә органныр эшендә катнашудан тыелырга һәм шәхсэн яисә якын туганнырныя кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә жирле үзидарә органныр, оешмалар, вазыйфай затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданныр эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусын файдаланмаска;

5) депутат вазыйфаларын объектив үтәүдә шик тудырырлык гамәлләрдән, гаризалардан, гамәлләрдән тыелып торырга, шулай ук аның Арча муниципаль районының Яңа Кенәр авыл жирлеге абрусна яки абрусна зыян китсә алырлык конфликтлы хәлләрдән котылырга;

6) үз бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр каршылыгына китерә торган яисә китерергә мөмкин булган шәхси кызыксыну барлыкка килгәндә - бу хакта Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы карары белән расланган тәртиптә Яңа Кенәр авыл жирлеге Советына хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмауга юнәлдерелгән карарларын үтәргә;

7) Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы билгеләгән гавами чыгышлар кагыйдәләрән үтәргә.

2. Депутат эхлагы бозылган очракта, Яңа Кенәр авыл жирлеге Советы күрсәтмәсе буенча депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 статья. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре Арча муниципаль районы Яңа Кенәр авыл жирлеге законнары, Яңа Кенәр авыл жирлеге Советының муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларын жинаять яки административ жаваплылыкка тарту, тоткарлау, арестлау, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, хат алышу өчен оператив-эзләү чаралары үткәргәндә, депутат хокукларын гарантияләү, аларны жинаять яки административ жаваплылыкка тарту, тоткарлау, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылу, алар кулланган элементә чаралары, аларга караган документлар

федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат тавыш биргәндә белдерелгән фикер, позиция һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре чоры тәмамланганнан соң, әйтелгән фикерләре, позициясе өчен жинаять яисә административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан ачыктан-ачык хурлауларга, яла ягуга яисә федераль законда каралган башка хокук бозуларга жиберелгән очрақларга кагылмый.